

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorūmque omnium

Ex Materia De Actibus Humanis Excerptarum

Sargar, Elisaeus

Augustæ Vindelicorum, 1720

Conferentia XVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41214

Et dictas opiniones esse quidem speculativè contradictorias; adeoque unam veram, falsam alteram speculativè; at verò practicè posse utramque esse veram; sic enim non sunt contradictoriæ: contradictoriæ enim absolute affirmant & negant idem de eodem secundum eandem rationem; at verò opiniones probabiles opposita affirmant & negant idem de eodem non absolute & secundum eandem rationem, sed probabilitatium, & secundum diversam rationem, utpote sub diversis motivis rationabilibus v. g. una proponit, censum germanicum esse illicitum, quia sapientiam, & à gravibus Doctoribus reprobatur: econtra aliis videtur esse licitum, quia per modum censu explicari potest, & etiam à gravibus Auctoribus approbatur.

CONFERTIA XVIII.

Porrò quia opiniones illæ oppositæ quando sunt æqualiter probabiles & tutæ, quandoq; autē una alterâ probabilior vel tutior, aut minus probabilis, vel minus tutâ, quæ prouinde tunc eligenda? ante resolutionem sciendum opinionem probabilem esse, quæ appareat nitionibus firmioribus, id est, rectæ rationi vel legi conformioribus, aut est authoritate graviore fulta: minus autem probabilem, quæ minori ratione vel authoritate fulcitur. Ulterius opinio tutior dicitur, quæ se sequentem magis removet à peccandi periculo; sicuti minus tutâ, quæ videtur magis accedere ad peccandi periculum. Potestque contingere, quod opinio probabilior sit minus tutæ, & tutior minus probabilis. V. g. Si bona fide

fide possideas rem alienam, & posteā suborto dubio hæsites, an non sit alterius ; probabilior, imo in praxi certa est sententia, posse te illam licetē retinere ex principie illo juris, *in dubio melior est conditio possidentis* ; est tamen minus tuta. Econtra longe tutior est opinio, debere te illam restituere saltem pro rata dubii, sed & minus probabilis, cum nullus debeat spoliari possessione sua in re dubia, donec evincatur. Ratio est clara ; quia illa sententia sine dubio est tutior, quæ magis removet à peccato : hæc autem posterior sententia, debere restitui, sanè magis removet à peccato : restituens enim excludit omne peccatum tam materialiter, quam formaliter ; quod non evitat *non restituens*. secundum sententiam probabiliorem ; quia si res revera sit alterius, retinendo eam peccat saltem materialiter. Hoc notato sit

RESOLUTIO : Etsi licitum & laudabile sit sequi opinionem probabiliorem & tutiorem (v. g. cum attentione orare horas canonicas) & sequi opinionem tutiorem, licet minus probabilem (v. g. rem dubiè alienam restituere : commissum peccato mortali statim confiteri, vel contritionem elicere) non tamen illicitum est etiam sequi opinionem probabiliorem, sed minus tutam ; v. g. rem dubiam retinere : peccatum commissum non statim confiteri : horas canonicas sine attentione perfovere, &c. & sequi sententiam minus probabilem ac minus tutam. Ita P. Patricius Sporer, hic à n. 42. & ex ipso communis DD. Navarr, Sanchez, Vasq. Layman, Taner, Pasqualigus & Bardi.

Ratio

Ratio sumitur ex dictis: quia quilibet potest prudenter sequi opinionem verè probabilem, qua scilicet nixa ratione alicujus momenti, vel auctoritate gravi, non est aliena à recta ratione: & veritatem, quæ excludat revera peccandi periculum; atque omnes istæ opiniones (etiam minus probabiles & minus tutæ) sunt verè probabiles & tutæ; nil obstante, quod alia opinio opposita sit, vel appareat probabilior ac tutior; quia major illa probabilitas & securitas oppositæ sententiae non destruit probabilitatem & securitatem, quamvis minorem, opinionis alterius, quin appareat, maneatque verè probabilis & tutæ. e. g. Major bonitas actus virginitatis non destruit bonitatem actus conjugalis, quin sit & maneat verè bonus, ac tutò amplectendus: ergo, &c. Et sane sèpè, quæ apparent minus probabilia, sunt magis verae & econtraria, juxta illud; *Multa falsa sunt probabilita veris.*

Dices, juxta jura, *in dubiis tutior pars est eligenda: & oportet tenere certum, & dimittere quod incertum est.*

R. I. Id esse consilii & perfectionis in moralibus actionibus sequi semper id, quod optimum atque tutissimum videtur; non tamen id est præcepti vel obligationis; sed sufficit sequi, quod est verè bonum ac tutum.

R. II. Quod, licet intellectus sit dubius & incertus speculativè de veritate vel falsitate hujus opinionis, non tamen manet dubius, sed omnino certus de ejus probabilitate, atque practicè certo se resolvit, licere sic operari conformiter ad opinionem

nionem verè probabilem ac tutam , licet minus
probabilem ac tutam, quā sit ejus opposita.

CONFERTIA XIX.

27. **V**ir doctus pro se habet opinionem, quam ex principiis intrinsecis, non tantum probabiliorem, sed omnino veram judicat; utpote in recitandis horis canonicas requiri devotionem & attentionem internam; an in praxi etiam possit se qui sententiam oppositam?

RESOLUTIO est affirmativa cum *Patrit. cit.*
n. 44. & apud ipsum *Vasq. Azor. Sanchez. Tanez*
& aliis.

Ratio autem est, quia cum hoc, quod suam sententiam probabiliorem vel omnino veram, atque oppositam falsam judicet ex principiis intrinsecis & speculativè, quæ ipsi apparent in solubiles, adhuc stat, quod oppositam sententiam aliorum. Auctorum, extrinsecè saltem censeat verè probabilem practicè, adeo que tutò sequendam in praxi, suāque rationes ab aliis solvendas, vel etiam solutas, et si ipsi solutio non occurrat. Et si

Objicias: nullus licet potest agere id, quod probabiliter putat esse illicitum: sed sequens opinionem minus probabilem & tutam præser-tim contra propriam magis probabilem & tutam estimatam, probabilius putat esse illicitum id, quod agit: igitur, &c. Rz. Dist. M. nullus potest agere id, quod putat esse illicitum practicè C. M. - quod putat esse illicitum speculativè tan-tum, neque M. & similiter dist. min. & Conseq. Licet enim talis iuxta suam sententiam probabiliorem